

PROJEKTBEKRIVELSE FOR PROJEKTET
INNOVATION I FOLKEKSKOLEN

2011-2014

Indledning

Hvorfor innovation i skolen?

Fordi: Nutidens børn og unge er fremtidens kompetente medarbejdere , ledelse og iværksættere

Baggrund

Som et led i Region Midtjyllands Vækstforums initiativ *Entreprenørskab i Uddannelserne* er Center for Undervisningsmidler projekter af projektet Innovation i Folkeskolen.

Projektets overordnede mål er at styrke folkeskolens arbejde med innovation og entreprenørskab i undervisningen. Målgruppen for indsatsen er folkeskolens 7., 8., 9., og 10. klasser samt undervisere og skoleledere.

En styrkelse af entreprenørskab i uddannelsessystemet skal bidrage til at skabe en stærk iværksætterkultur i Region Midtjylland og til at skabe en arbejdsstyrke med flere entreprenante kompetencer - en arbejdsstyrke, som enten kan skabe udvikling og fornyelse inden for rammerne af eksisterende virksomheder og institutioner, eller som kan skabe vækst og udvikling gennem etablering af egne virksomheder.

Projektresumé

Projektets overordnede formål er, at folkeskolens arbejde med innovation og iværksætteri i undervisningen styrkes, at folkeskole og erhvervsliv i region Midtjylland opbygger et frugtbart samarbejde og at der derigennem skabes nye ideer og løsninger for erhvervslivet lokalt. Dette virkeliggøres blandt andet gennem en kortlægning og en samlet formidling af alle tilgængelige undervisningskoncepter, -metoder og -materialer, der understøtter innovativ og entreprenant undervisning i folkeskolen og gennem netværk, undervisning og camps. Elevernes generelle innovationskraft skærpes, og det giver dem flere muligheder for kreativ problemløsning og et beredskab til også i samarbejde at tænke nyt. Dermed oplever eleverne undervisningen som handlingsorienteret og undervisningens entreprenante del styrker elevernes engagement. Projektets formål er dermed målrettet udvikling og styrkelse af iværksætterkulturen i folkeskolen, både for at styrke de nødvendige gode iværksætterkompetencer hos eleverne og for tidligt at

grundlægge det personlige drive og risikovillighed, som iværksættere besidder. Der sættes med projektet ind på skolerne med workshops og kompetenceudviklingsforløb for lærerne og skolelederne. Skolerne understøttes i arbejdet med at udvikle en konkret handlingsplan for kreativitet, innovation og iværksætteri i undervisningen. Dette bringes i spil i samarbejde med lokale virksomheder. For kommunerne i Region Midtjylland vil det være muligt i samarbejde med projektets projektleder og tilknyttede konsulenter at sætte ind på netop det niveau, hvor den enkelte kommunes skoler befinder sig. Har man i kommunen allerede udarbejdet en overordnet handleplan, kan projektet medvirke til at realisere den lokalt på kommunens skoler. Projektlederen kan i samarbejde med kommunen kortlægge dette arbejde og pege på de næste skridt. For kommunerne vil gevinsten ligge i at have adgang til en fleksibelt tilrettelagt værktøjskasse af undervisningskoncepter og materialer i kombination med tilbuddene om deltagelse i camps med virksomheder og skræddersyede kompetenceudviklingsforløb af kortere varighed. Dette, kombineret med netværket af regionens deltagende kommuner, skoler og virksomheder, vil kunne samle de enkelte kommuners i en fælles regional indsats, der understøtter målene om øget innovation og iværksætteri i Vækstforums erhvervsudviklingsstrategi 2010-2020.

Projektets formål

For Danmark som for andre lande er uddannelse og innovation i dag nogle helt afgørende konkurrenceparametre i kapløbet om at blive konkurrencedygtig og opbygge en vidensbaseret økonomi. Det følger med globaliseringen, at vores unge ikke alene udvikler og besidder høj faglighed, men også stærke sociale og personlige kompetencer. Skal vi beholde vore arbejdspladser i Danmark, er vi nødt til at satse på det kreative. Det er de skæve ideer, som skaber fremdrift, og vi skal kunne både design og samarbejds kunst.

Dermed er kreativitet, innovation og iværksætteri nødvendige elementer i undervisningen i folkeskolen. Dette projekts ambition er at styrke vækstkilderne kreativitet, innovation, iværksætteri og menneskelige ressourcer i Region Midtjylland ved at gennemføre en række aktiviteter og forløb på tværs af kommuner i regionen. Projektet sigter mod folkeskolens undervisning. Projektets formål er dermed den målrettede udvikling og styrkelse af iværksætterkulturen i folkeskolen, både for at styrke de nødvendige gode iværksætterkompetencer hos eleverne og for tidligt at grundlægge det personlige drive og risikovillighed, som iværksættere besidder.

Ved at arbejde med kreativitet, innovation og entreprenørskab i folkeskoler i Region Midtjylland understøttes en strategi for, hvordan folkeskolen kan medvirke til at honorere arbejdsmarkedets og erhvervslivets efterspørgsel efter idéskabende medarbejdere, der kan indgå i innovationsprocesser og skabe merværdi. Projektet samler kommuner, skoler og virksomheder om en fælles vision; at regionens grundskoler bliver foregangsskoler nationalt inden for styrkelse af elevernes kreative, innovative og entreprenante kompetencer. Fordelene ved at indføre entreprenørskab i undervisningen er ikke begrænset til etablering af flere nye virksomheder, nyskabende tiltag og skabelse af nye arbejdspladser. Entreprenante kompetencer er vigtige for de unge, dels til at blive mere foretagsomme og få større selvtillid uanset hvilket felt, man kaster sig over, dels til at handle på en socialt ansvarlig måde. Erfaringer har tillige vist, at entreprenant undervisning i overbygningen styrker elevernes fagfaglige kompetencer.

Projektets mål

Projektets overordnede mål er:

- at udvikle, videreformidle og understøtte undervisningskoncepter, -metoder og -materialer, der understøtter innovativ og entreprenant undervisning i folkeskolen
- at skolerne udvikler en handleplan på området til at understøtte og sikre den lokale udvikling
- at udvikle og gennemføre en række kompetenceudviklingsforløb for lærere og skoleledere inden for innovationspædagogik og innovationsledelse
- at udbrede projektet til skoler i hele Region Midtjylland blandt andet gennem projektets cirkulationsagenters opsøgende arbejde

Mindst 30 skoler og 10 kommuner forventes at deltage aktivt i projektet, og yderligere 25 af regionens skoler forventes at deltage i konferencer, temadage, workshops mv. Mellem 750 og 1.000 elever involveres i aktiviteter og pilotprojekter i projektets løbetid.

- I projektet gennemføres et pædagogisk udviklingsarbejde, som afprøves gennem pilotforløb og innovationsforsøg på skolerne. Op til 100 lærere deltager i kompetenceudviklingsforløb, og ca. 30 skoleledere deltager i kompetenceudvikling inden for innovationsledelse.
- Projektets samlede fremstilling af undervisningsmetoder og materialer præsenteres i et digitalt katalog, der bliver stillet frit til rådighed for alle skoler i landet på webadressen www.piif.dk.
- Projektet afholder desuden konferencer, lærerworkshops og elevaktiviteter som er åben for skoler i

Region Midtjylland.

Forankring af projektet – målhieraki

Vækstforums strategi

I Region Midtjyllands Vækstforums erhvervsudviklingsstrategi 2010-2020, "En globalt konkurrencedygtig region," formuleres målet om, at regionen er en globalt konkurrencedygtig region – blandt de bedste i Europa. Erhvervsudviklingsstrategi 2010-2020 sætter rammerne for den ønskede udvikling med et styrket fokus på innovation og iværksætteri i et samspil mellem erhvervsliv og uddannelsessystemet. Med fokus på øget innovation i Region Midtjylland skal kendt viden og ny viden bringes i anvendelse på en ny måde med henblik på mere innovationskraft i de kendte regionale erhvervsmæssige styrkepositioner. Dette projekt sætter ind i folkeskolen og understøtter disse mål gennem det konkrete samarbejde mellem videninstitutioner, skoler og erhvervsliv. Hos både elever, lærere og skoleledere fremmes innovationskompetencerne og ideer og ny viden spredes og bringes i konkret anvendelse.

Projektet og Vækstforums fokus på iværksætteri og innovation

I Region Midtjylland er strategien klart at styrke den regionale produktivitet og konkurrenceevne gennem iværksætteri, der også presser de eksisterende virksomheder til nytænkning. Iværksætteri er ikke en del af læreruddannelsen, og generelt set er lærerne ikke klædt på til at undervise i iværksætteri eller lade iværksætteri indgå som en del af undervisningen i dagligdagen. Dette projekt går direkte ind i skolerne med tilbud om både kompetenceløft for lærere og elever, men også med et link til de lokale og regionale virksomheder, der ønsker samarbejde om iværksætteri. Målet er at skabe flere iværksættere og iværksættervirksomheder gennem udnyttelse af de unikke muligheder i kombinationen af Region Midtjyllands koncentration af viden, forskning, innovative virksomheder og kreative vækstlag og folkeskolernes udviklingsparathed. Regeringen skriver i sin Strategi for Uddannelse i Entreprenørskab (2010) fra Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Kulturministeriet, Undervisningsministeriet samt Økonomi- og Erhvervsministeriet: "Analyser viser dog, at Danmark stadig er et stykke efter de bedste lande, når det drejer sig uddannelseientreprenørskab". Der er der for behov for en styrket indsats på området.

Projektet og regeringens Globaliseringsstrategi

I regeringens Globaliseringsstrategi, "Fremgang, fornyelse og tryghed," lægger regeringen stor vægt på, at der arbejdes mere systematisk med idéudvikling inden for de eksisterende fag (s. 112). Der sættes også særligt fokus på iværksætteri, eksempelvis på temadage, på virksomhedsspil eller gennem konkurrencer. Kapitel 1 beskriver "Verdens bedste folkeskole". Her lyder et af punkterne: "Elever i folkeskolen skal arbejde systematisk med ideudvikling".

Folkeskolelovens formålsparagraf

"Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi samt får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle".

Den enkelte skoles læringsgrundlag og indsatsområde

Deltagende regionale skoler har formuleret egne læringsgrundlag og indsatsområder, som kan ses på skolernes hjemmesider.

Projektets løbetid

Innovation i Folkeskolen løber fra primo februar 2012 og til ultimo august 2014.

Målgruppe for projektet

Projektets målgruppe er overbygningsskoler i Region Midtjylland, deres lærere og ledere. Skolerne kan efter positivt tilsagn fra pågældende kommune deltage i projektet. Det er muligt at tilmelde sig projektet løbende, dog sidst til begyndelsen af skoleåret 2013/2014 af planlægningsmæssige årsager.

Projektets tre hovedaktiviteter

Omdrejningspunktet for projektet er følgende tre hovedaktiviteter:

- Udvikling og formidling af undervisningsmaterialer og –koncepter
- Kompetenceudvikling for undervisere og skoleledere
- Udvikling og afholdelse af camps og lignende arrangementer for elever i samarbejde med lokale virksomheder.

1. Udvikling og formidling af undervisningsmaterialer og -koncepter

Der er ved projektets start udviklet en del undervisningsmaterialer og – metoder, som er tilgængeligt for skolerne gennem forlag, Fonden for Entreprenørskab - Young Enterprise og CFU, men der er stor variation i, hvor langt de enkelte skoler er kommet i at introducere kreativitet, innovation og entreprenørskab i undervisningen. For nogle skolers vedkommende kan der således blot være behov for at blive introduceret til de muligheder der foreligger, mens det for andres skolers vedkommende vil være behov for at udvikle nye metoder på et højere niveau, end det aktuelt er tilgængeligt. Atter andre skal have hjælp til at få tankegangen implementeret i den fagfaglige undervisning. Denne kortlægning vil være en del af projektets tilbud til skolerne.

Projektet omfatter udarbejdelse af et katalog over de relevante, eksisterende materialer og tilbud, en indsats for at udbrede kendskabet og anvendelsen af de pågældende materialer og tilbud samt egentlig udvikling af nye metoder og materialer. Nye metoder kan eksempelvis være i form af beskrivelser og visuelle mønstereksempler i form af korte videoklip og webbaserede fremstillinger.

Undervisningsmaterialerne kan være i form af didaktiserede øvelser, fagrelevant materiale og idéskabende og fleksible energizers. Det anbefales fra undervisere, konsulenter og skoleudviklingsmedarbejdere, at innovationsdidaktik indtænkes i og kobles direkte til skolefagene, så både lærere og elever oplever en direkte overførsel og kobling til kendte arbejdsmetoder.

Mange af undervisningsmaterialerne om entreprenørskab vil være tilpasset grundskolens struktur i udskolingen. Der kan være tale om at gennemføre pilotforløb med skoler inden for udvikling og afprøvning af undervisningsmaterialer.

Formidlingsdelen repræsenteres også i form af deltagelse på skolemesserne i Aarhus og Roskilde, samt ved temadage på Center for Undervisningsmidler i Aarhus og Herning.

2. Kompetenceudvikling for undervisere og skoleledere

En af kernerne i projektet er dels udviklingen af lærernes indblik i kreativitet, innovation, iværksætteri og entreprenørskab dels styrkelsen af deres kompetencer til at kunne inddrage disse vinkler i undervisningen. Et af Vækstforums mål er direkte at styrke innovation og iværksætteri i uddannelsessystemet. For at dette skal kunne lykkes, er det nødvendigt, at grundskolernes ledere bliver klædt bedre på i forhold til at kunne implementere de påkrævede forandringsprocesser i deres organisationer.

Projektet arbejder med at styrke skolelederne inden for innovations- og forandringsledelse, da dette er en forudsætning for, at lærerne har reel mulighed for at gennemføre undervisning, der udvikler elevernes innovative og entreprenante kompetencer. Lærerne er nøglen til mere og bedre entreprenørskabsundervisning, og derfor skal skolelederne understøtte dette arbejde på deres egen skole. Der skal derfor udvikles og gennemføres kompetenceudviklingsforløb for såvel lærere som ledere.

Kompetenceudviklingsdelen er fordelt på:

- Fælles kommunale kursusdage for deltagende skoler
- Individuelt tilrettelagte kurser og oplæg på skolerne
- PD-moduler i "Skoleudvikling og Lærerfaglighed" for skoleledere og "Innovation i Undervisningen" for lærere

PD-modulerne har til hensigt at forankre en lokal referenceperson, der er forgangsperson for skolernes arbejde med innovation og entreprenørskab på ledelses- og underviserniveau. Dette suppleres med individuelle handleplaner for arbejdet med innovation og entreprenørskab på projektets skoler.

Endvidere skal der etableres netværk for underviserne og afholdes netværksmøder. Der etableres forskellige former for netværk, bl.a. også et netværk mellem kommune, skoleleder og lærer. I etableringen af netværk samarbejdes der med Fonden for Entreprenørskab og deres NEIS-netværk, som i forvejen arbejder med videndeling omkring innovation og entreprenørskab på grundskoleområdet. Netværkene kan desuden anvendes til oplæg, udveksling af erfaringer og inspiration til forskellige konkrete opgavetyper fx inden for innovations- og forandringsledelse.

3. Udvikling og afholdelse af camps og lignende arrangementer for elever i samarbejde med lokale virksomheder.

Konkurrencer og camps er med til at stimulere, motivere og understøtte interessen for entreprenørskab for både elever og lærere. Innovativ didaktik er en proces, som kan foregå på camps, hvor eleverne bringes gennem et forløb fra opgaveformulering til realisering af en løsning, men ikke blot i teorien – i virkeligheden. Det er erfaringen med denne undervisningstilgang, at der skabes en motivation blandt mindre fagligt kvalificerede elever til at tilegne sig den nødvendige teoretiske viden for at løse en opgave, der fx er stillet af en virksomhed. Samtidig giver processen de fagligt stærke elever udfordringer i forhold til at formidle deres viden og anvende den i praksis. Eleverne skal derfor tilbydes deltagelse i de eksisterende konkurrencer, f.eks. Company Programme, Innovation Cup, Next Level – og evt. Projekt Edison. Der kan endvidere afholdes forskellige workshops om udvalgte opgaver og temaer med relation til entreprenørskab. Endvidere skal der udvikles og afprøves koncepter for samarbejder/partnerskaber mellem virksomheder og folkeskolen, herunder Innovation Camps, hvor eleverne får stillet en innovationsopgave af en virksomhed. Der kan programsættes besøg på skolerne af entreprenante personer og iværksættere.

For virksomhederne vil dette samarbejde betyde mere fokus på innovation i den pågældende virksomhed gennem samarbejdet om idéudvikling og løsning af de stillede opgaver fra virksomhedernes side. De input gennem kreativt samarbejde, som også er resultatet af virksomhedens deltagelse i camps, kan stimulere virksomhedens videre innovative arbejde inden for både produktudvikling og markedsføring.

Organisering

Projektets organisering består af en styregruppe og en arbejdsgruppe

Styregruppen

Ordstyrer og mødeindkalder Søren Grosen, projektansvarlig, afdelingsleder v. VIA CFU

Ruth Strøm, chefkonsulent, region Midtjylland

Rune Skibelund Schou, projektleder, VIA CFU

Anny Overgaard, pædagogisk konsulent, VIA CFU

Jørgen Aabo, skolekonsulent Grundfos

Anne Dissing Rasmussen, pædagogisk konsulent, Aarhus Kommune

Anders Rasmussen, teamleder, Fonden for Entrepenørskab Young Enterprise

Claus Pedersen, næstformand Viborg Lærerkreds

Styregruppens formål

Styregruppen har som overordnet formål at varetage projektets fremdrift og sikre, at projektet overholder de givne retningslinjer, herunder økonomiske rammer og projektets beskrevne mål, milepæle og afrapportering. Medlemmerne af styregruppen skal være med til at sikre et bredt geografisk kendskab til projektet samt synliggøre inddragelsen af samarbejdspartnere i projektet - heriblandt deltagende virksomheder. Styregruppen samarbejder med arbejdsgruppen om at prioritere indsatsen i projektet, og arbejdsgruppen afrapporterer efter aftale løbende til styregruppen.

Arbejdsgruppen

Anny Overgaard, pædagogisk konsulent, VIA CFU

Rune Overvad Schou, projektleder, VIA CFU

Jette Jul Vestergaard, koordinator for entreprenørskab, Ringkøbing-Skjern Kommune

Simon Fenger, pædagogisk leder, Læssøegades Skole, Aarhus

Søren Sørensen, udviklingskonsulent, Viborg Kommune

Stefan Mandal Winther, lærer, Vestre Skole Silkeborg

Arbejdsgruppens formål

Arbejdsgruppen har som overordnet formål at gennemføre projektets aktiviteter efter de beskrevne rammer og mål. Arbejdsgruppen planlægger arbejdsopgaverne i projektet og igangsætter projektets initiativer i overensstemmelse med planerne. Arbejdsgruppen sikrer en formidling af projektets tilbud og aktiviteter. Arbejdsgruppen samarbejder med lokale virksomheder og har gennem projektlederen den daglige kontakt med projektets parter i projektets løbetid. Medlemmerne af arbejdsgruppen skal være med til at sikre et bredt geografisk kendskab til projektet samt synliggøre inddragelsen af samarbejdspartnere i projektet - heriblandt deltagende virksomheder.

Arbejdsgruppen samarbejder med styregruppen om at prioritere indsatsen i projektet, og arbejdsgruppen afrapporterer efter aftale løbende til styregruppen.

Evaluering

Projektet evalueres løbende på flere niveauer:

- Central evaluering af VIA. Den centrale evaluering har til formål at støtte projektets progression.
- Evaluering af virksomheders erfaringer med deltagelse i projektet foretages af projektleder. Virksomhedsevaluering har som mål at foretage kvantitative og kvalitative evalueringer af virksomhedsmæssig værdi ved at samarbejde med skoler.
- Decentral evaluering på deltagende skoler foretages af skolerne og evt. projektleder. Evalueringens mål er at styrke de enkelte skolers arbejde med at udvikle en individuel handleplan for arbejdet med innovation og entreprenørskab i undervisningen.

Kontaktperson

Rune Overvad Schou
Projektleder, Innovation i Folkeskolen
Center for Undervisningsmidler, VIA
Halmstadgade 2
8200 Aarhus N
T: 87 55 28 09
M: ruos@viauc.dk